

Proposal to add Latin characters required by Latinized Taiwanese languages to ISO/IEC 10646: <http://www.taioan.com/Unicode/Unicode.html>

POJ *Unicode:A-ki:* <http://www.taioan.com/Unicode/Unicode.html>

<http://www.taioan.com/Unicode/kihosamp.html>

11. Kiat-lūn

Tâi-ōan beh Pún-thó-hòa tiōh-ài sú-iōng 100 gōa tang ê pún-thó bûn-jī, POJ. Im-phiau ēng kok-chè im-phiau IPA (International Phonetic Alphabet) tō ē-sái--tit.

Kok-chè-hòa tiōh-ài kap bô-kāng bûn-jī, bûn-hòa ê kok-ka kau-liû. Che ēng POJ kap IPA siōng sek-háp.

Chu-sìn-hòa ēng *Unicode* m̄-nā ē-sái chhú-lí POJ, koh ē-sái kap chôan sè-kài kau-ōaⁿ tiān-chú chu-liāu, pún-thó-hòa kiam kok-chè-hòa it-kiam-jī-kò.

Sui-bóng ū-ê POJ *Unicode* bô tit-chiap tēng-gī, m̄-kú chiah-ê ki-sùt-sèng ê bûn-tôe lóng ē-tàng kái-koat. Kap tōa pō-hūn ê gí-giân pí--khí--lâi bē khah khùn-lân.

Chhài-chhoah-bīn ê Kò-sū

Tēⁿ Si-chong

A-koan..a chiāng-sī ū khah bô-êng, hák-hāu ê kong-khò pek-liáu chin ân, khó-chhiù tui chá-sî khó kàu àm koh khó bē-soah, pò-kò chit-phiⁿ koh kòe chit phiⁿ siá lóng bē-liáu, kóaⁿ kah lâng kiōng beh khí-siáu. Ták-mî àm-tàng chiāh-liáu chiū khuk tī í-á téng chîn khò-pún, kóaⁿ pò-kò, it-tít piàⁿ kàu hoan-tiám, toh-á téng iû-gôan koh-sī sè pún chheh thiap tōa pún chheh, chit tui ná soaⁿ. Ták-jit khùn bô kàu kúi tiám-cheng, sim kōng khì gék. Phah-sòng sī án-ne, bīn--nih ê thiâu-á ná kâm-chuí puh-íⁿ ê má-lêng-chî-gê, seⁿ kah móaⁿ-móaⁿ sī.

A-koan..a khòaⁿ-tiōh hiah-ê thák

bē-liáu ê chheh, koh khòaⁿ-tiōh ka-kī móa-bīn chôan tāu-hoe, put-sî chiò-kiàⁿ chek thiâu-á, jek hún-chhiù, chhòng kah kui-ê bīn âng-kòng-kòng, thiâu-á-lâng lōan-lōan poe.

In lāu-bú khòaⁿ i tiāⁿ-tiāⁿ teh siòng hit-ê kiàⁿ, chai-iáⁿ i teh hôan hiah-ê thiâu-á-chí, kā kóng, "Koan--ah, lí mā khah tú-á hó--leh! Chheh to teh thák bē-liáu--ah, koh ū sim-chiâⁿ teh chiò-kiàⁿ siòng-bīn!"

A-koan..a ìn Lāu-bú ê chhùi, "Má--ah, m̄-sī góa ài án-ne. Góa tui 12 hòe sió-hák

pit-giáp, tiâu-á tióh m̄-bat thêng--kòe. Ū-sî hó, ū-sī bái. Kàu taⁿ mā hoat ū 4, 5 nî--ah, kui-ê bīn khám-khám khiát-khiát, keh-piah pan ê ta-po lóng chhiò góa “chhài-chhoah-bīn..ê”, hāi góa kìⁿ tióh lâng thâu chiū lê-lê, liân chit tiám-á sìn-sim to bô”.

“Kiám ū hiah-nih giâm-tiōng?”, A-bú ū kóa giâu-gî.

“Sī lí m̄-chai. Chòe-kīn hák-hāu khó-chhì chit tui, tiâu-á koh seⁿ kui-bīn. Hō góa kám-kak chiok ut-chut, bô siūⁿ beh khì hák-hāu--lah.”, A-koan..a bīn-sek iu-iu.

“Án-ne siⁿ khài ē-sái? Liân-khó teh beh kàu--ah, chhù-piⁿ keh-piah, chhin-chiâⁿ gō-cháp kap lí kāng-nî hiah-ê gín-á lóng mā piàⁿ kah o-thiⁿ àm-tē. Thiaⁿ-kóng Ko-i phôe-hu-kho hit-ê Tēⁿ i-su tī thiâu-á chin choan-bûn, bīn-á-chài góa chhōa lí lâi hō khòaⁿ.”

Keh-jit, A-koan..a kap i ê a-bú chin gâu-chá. Kong-chhia 11 lō chē--teh, chiū kàu pēⁿ-īⁿ mñg-chhùi. Mñg-chín-khu lâng chē kah ná káu-hiā. Koan..a sim-lâi teh àm-liām, “tó-ūi cháu chiah-nih chē-lâng chhut--lâi!” Kòa-hō liáu-āu, bó-á-kiáⁿ nñg-ê chiū chhōe khì kàu phôe-hu-kho.

Tán ū chiâⁿ pòaⁿ tiám-cheng, hō-sū teh kiò-miâ, tióh jip-khì. Hit-ê Tēⁿ i-su, thiaⁿ lâng kóng-sī tùi Bí-kok lîu--tñg--lâi.

Siūⁿ kóng eng-kai ū chit kóa hòe, m̄-koh hiān-sî kā khòaⁿ--khí--lâi to siáu-liân siáu-liân, m̄-chai chin-chiâⁿ ū lâng kóng..ê hiah gâu--bô?

“Tiuⁿ Siok-koan sió-chiá lí hó, chiâh pá--ah bōe?”. Hàn-tit lâi tōa pēⁿ-īⁿ, thiaⁿ kóng chiah-ê i-seng lóng chiok ū phài-thâu, ū hit khóan sian-siⁿ-khùi. Chit-ê Tēⁿ i-su koh chin chhin-chhiat. “Phôe-hu ū tó-ūi bô tú-hó?”. Ū hōan-chiá-iân koh ē kā lâng chio-ho.

“Tēⁿ i-su, lí khòaⁿ i kui-bīn thiâu-á, seⁿ lóng bē thêng, ták-sî teh chek thiâu-á, chhòng kah thiâu-á-pan, thiâu-á-khî móa sì-kè. Beh án-chóaⁿ?”, A-koan ê a-bú kā i-seng kóng.

“Che sī thiâu-á-pēⁿ, chheng-chhun teh hoat-chok--lah. Hák-sút-miâ sī chô-chhng (座瘡). Kheh-lâng chheng i chò Thiâu--ê, Sin-chhū-bîn kiò i Tó-tó. Thiâu-á seⁿ jōa-kú--ah?”, Tēⁿ i-su chhùi teh mñg, bák-chiu teh siòng Koan..a ê bīn.

“Oh, kiám-chhái mā ū kúi-nâ nî..ah. Góa ū khì-kòe se-iòh-pâng bé thiâu-á-iòh lâi hō boah, iā ū chiâh kòe hit hō Hàn-iòh, lóng-chóng bô chha.”, A-bú kóng.

Tēⁿ i-su khòaⁿ i ê thâu-hiâh ū chē-ché ê hún-chhì, nñg-pêng ê kòe-hiâh-kòan ū kui-táⁿ ê tōa liáp thiâu-á, lóng teh pü-lâng.

Chhùi-phóe khò-kīn ē-hái ê só-chāi ū chin-chē lap-o ê khî. Chiū koh kóng, “lí tō m̄-thang kā chek. Hoat-iām ê thiāu-á nā chhòng-liáu bô tiāⁿ-tiōh, ū-sî ê piàn-chò teng-á á-sî eng-á, tāi-chì tō put-chí-á tōa-tiāu--ah.”

“Í-keng kā lí kóng kúi-nā pái--ah. Kiò lí m̄-hó chek, lí phian-phian m̄-thiaⁿ.”, A-bú kā Koan..a liām.

“Che kiám ê chiūⁿ?”, I-su m̄ng A-koan.

“Ē--oh. Ū-sî ngiau-ngiau, chiūⁿ-chiūⁿ siūⁿ beh kā pê, kā jiàu”, A-koan kóng.”

“Thiāu-á sī chit-khóan m̄ng-kíng ê koh-iūⁿ. M̄ng-kíng lāi-té ū chit-ê phóe-chi-chōaⁿ ê hun-pì iû lâi jūn-ték, hō phóe-hu ê kng-kút. Chit-ê chéng-hêng tī gín-á tñg-tōa-lâng ê sî siōng kài hián-bêng, in-ūi sin-thé ū ho-lú-bóng teh chhèng-kōan. Nā-chún iû ê liōng thài chē, á-sî i ê iūⁿ-siùⁿ kap chèng-siōng bô sio-siâng, chiū ê chō-sêng kak-chân ê kak-hòa kā m̄ng-kíng-chhùi that-tiāu--teh, hō phóe-chi lâu-thong put-sūn, chek-chū, tō ê chiāⁿ-chò hún-chhì. Iû-koh keng-kòe sè-khún ê chok-iōng, chiū ū thiāu-á ê chhut-hiān. Hoat-iām nā giâm-tiōng, tō piàn nōa-thiāu-á, tō ê lok-lâng, hoat-hóng, khí chiūⁿ.”

“Beh cháiⁿ-iūⁿ tī-liâu khah hó?”.

“Ki-pún-tek bīn ài sé chheng-khì. Seng-óah ū kui-lüt. Chiâh, khùn tiōh chiàu sî-kan. Hun,chiú, pin-nâng m̄-thang ēng. Sèng-tē ài khòng-chè, bē-sái chânn-mòh. Tēng-kî ūn-tōng kò sin-thé.”

“Kíam tiōh chiâh iòh-á á-sî boah iòh-á?”

“Ài. Thiāu-á ê i-tī bô khùn-lân, m̄-koh su-iàu sî-kan. Gôan-in sī tùi chèng-siōng ê m̄ng-kíng, piàn-chò hún-chhì, koh hêng-sêng thiāu-á ài kúi-nā kò goeh. Só-í chiâh-iòh, boah-iòh tiāⁿ-tiōh mā ài chhiân chit kò goeh ê sî-jit, pēⁿ-chèng khah ê tit-tiōh khòng-chè. Thiāu-á kín hó, hún-chhì khah bān. Kàu bóe-á ê chiâu-hó.”

“Chiāⁿ-sit..ê! Án-ne góa tō hòng-sim..ah. Lēng-góa kīn-lâi koh ū lâng teh sî-kiâⁿ kô-soan hóan-hu (果酸換膚), he kiám ū-hâu?”, A-koan thiaⁿ-liáu sim-chêng ū khah hó, koh chiap-sòa m̄ng.

“Kô-soan hóan-hu iā tō sī chuí-khó-sng bánn-bīn, sī chòe-kīn 5 nî, chiah tùi Bí-kok liû-hêng--khí-lâi ê mih-kiâⁿ. I sī ēng bô kāng-khóan khó-ám ê kam-chià-sng lâi boah tī phóe-hu--nih. I ê chok-iōng ū 3 hâng:

Tē 1, ē-sái tī-liâu thiāu-á.

Tē 2, ū tû khín-chhián thiāu-á-hûn ê

chok-iōng.

Tē 3, ū phiò-péh ê kong-hāu.”

“Ū chiah-nih kî ê m̄ngh-kiāⁿ! Góa it-tēng beh chhì-khòaⁿ māi--leh.”, A-koan chin hoaⁿ-hí.

“Iōh-á kiám ū sím-mih hù-chok-iōng?”, A-bú ū sió-khóa tam-sim.

“Chiāh-ê iōh-á siòk tī khòng-seng-sò ê lūi, ki-pún siōng bô sáⁿ pāi-hāi. Pñg chēng 30 hun chiāh, siōng hó m̄n-thang kap ūi-iōh-á chò chit-ē chiāh, kiaⁿ-liáu ē éng-hióng khip-siu. Boah ê iōh-á chhím khai-sí ū-lâng sió-khóa ē âng-âng, jiát-jiát. Phôe-hu tām-póh-á hau-hau. Kòe kúi-jit kòan-sì chiū hó, bô iàu-kín.”, Tēⁿ i-su chin siōng-sè kā kái-soeh.

“Ah chiah-ê thiâu-á-khî beh án-chóaⁿ? Kám ū hoat-tō?”, A-koan chin tì-i ê bīn niau-niau.

“Chò chuí-kó-sng bán-bīn ē ū chha, m̄-kú chhim-tîm..ê khah bô hāu. Ài ēng lûi-siā bôa-phôe chiah ū haū.”

“Lûi-siā sī án-nóá chò?”

“Lûi-siā bôa-phôe ná bôa-chiòh teh bôa to kāng-khóan, ē kā phôe-hu lè chit tēng pòh-phìⁿ--khí--lâi. In-ūi lûi-siā-kng siong-tong lâi, chit-ē-chhiú tō kā phôe lù kah pêⁿ-pêⁿ. ”

“Án-ne góa lóng chai..ah. To-siā Tēⁿ i-su.”, A-koan chin hoaⁿ-hí ê khóan-sit.

“Bián sè-jī. Hó-hó chiāh iōh-á, boah iōh-á pó-ióng.”

Lâu Chúi-siū I-su ê lāu-pē kòe-sin

Höe-ôan **Niùsu**

Lán ê höe-ôan Lâu Chúi-siū I-su só thiàⁿ-sioh ê a-pa Lâu Iân-lêng (劉延齡) sian-siⁿ tī 2001 nî 1 gòeh 30 kòe-sin. Hiáng-siū jîn-seng 88 hòe. Kò-piát-sek tī 2 gòeh chhe 7 kí-hêng. Lán Gián-sip-höe sàng ê bóan-liân siá : “A-Pa Un-chêng Khah Tōa Thiⁿ”, Lâu I-su ê ka-siòk kā tiàu-tī lêng-tîng ê tiong-ng. Tiuⁿ Hök-chû höe-tiúⁿ ū tāi-piáu lán höe khì kā sàng-piát.

Hàn-bûn 3 kù

Ông Chin-kiù

Tē-jī-chhù Sè-kài Tâi-chiàn āu, chin chē Tâi-ôan-lâng khai-sí ôh Hàn-bûn. He sī Tâi-gí ê Hàn-bûn, m̄-sī Pak-kiaⁿ-gí. Pún-lâi bô-siaⁿ bô-soeh ê Hàn-bûn-sian, “it-tiau it-sek” piän chin “chhèng”, in-ūi lâng e-kheh sio-cheⁿ ài ôh Hàn-bûn. Ôan-gōe ê hāu-seⁿ iâh bô lē-gōa. I khì Hàn-ôh-á hia bô gōa-kú chiū ôh 3 kù Hàn-bûn.